

гравітаційним центром у сфері глобальних монетарних процесів, створює прецедент, коли ряд інших країн втрачають мотивацію до інтернаціоналізації, навіть будучи більш фінансово відкритими, тільки тому, що майбутнє членство юаня в олігополістичній ринковій структурі ринку резервних валют / активів приймається як даність. Розрив між фінансовою відкритістю та рівнем і цілями інтернаціоналізації валюти автоматично ставить питання про те, наскільки ліквідними є залишки коштів на банківських рахунках і наскільки це має позначитись на формуванні ринкових сил щодо перетворення даної валюти у резервну, чи на створенні євrorинку, наприклад, юаней. Тобто, неявна згода, що саме юань має стати безумовним лідером серед валют країн з ринками, що формуються, також означає згоду на майбутнє асиметричну олігополію резервних валют / активів, між якими не буде взаємозамінності. Відсутність взаємозамінності є хоч і виграшною з міркувань обмеження надмірних курсових коливань, але вона не гарантує усунення ризиків інфляційного зміщення системи. Г) Інтернаціоналізацію власних валют просувають країни, які сформували значні резерви, зокрема Китай та Росія.

Основним ризиком таких спотворень в процесі формування мультивалютності є те, що вона не спиратиметься на симетричні валюти та симетричний рівень розвитку фінансових систем, що генерують активи, які можуть бути кваліфіковані як резервні. В зв'язку з тим, що країни, які нагромадили значні резерви, просувають власні валюти як альтернативу традиційним резервним валютам, виникає питання того, наскільки це відповідає можливостям підтримання глобальної фінансової стабільності загалом. Медіанний центробанк, що нагромаджує резерви, може зіткнутись з дилемою розширення кола доступних резервних активів, але разом із зниженням їх якості. З іншого боку, країна, що інтернаціоналізує власну валюту не на основі достатньої взаємодії ринкових сил та рівня фінансового розвитку, а на основі прив'язки до торговельних операцій та власних резервів ризикує опинитись в стані підвищеної макрофінансової вразливості. Розширення доступу до власної валюти неминуче вимагатиме вільного доступу до внутрішнього фінансового ринку та виходу з нього як для резидентів, так і нерезидентів. Це означає, що така країна може зіткнутись з конфліктом цілей щодо підтримання конкурентоспроможності як основи нагромадження резервів і бази довгострокового фінансового розвитку і цілей щодо нейтралізації впливу значних припливів капіталу на внутрішній фінансовий ринок. Конфлікт між конкурентоспроможністю та вразливістю до фінансових бульбашок є основним джерелом нестабільності глобальної економіки, розвиток якої спиратиметься на міжнародну ліквідність у вигляді розміщення резервів в активах країн, які перебувають на початкових стадіях фінансової конвергенції. Це те, до чого розвинуті країни мають значно вищий, хоча вже не гарантований імунітет.

В світлі забезпечення глобальної фінансової стабільності інтернаціоналізація валют країн з ринками, що формуються, повинна перебувати під прискіпливим міжнародним наглядом та кореспондувати із поглибленням їхніх фінансових систем.

Оксана КОНДЮХ

Тернопільський національний економічний університет

ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНИХ РЕСУРСІВ ДЕРЖАВИ

Поглиблення диспропорцій соціально-економічної системи держави та розгортання політичних конфронтацій призводять до порушення балансу державних фінансів, що, перш за все, посилює фіскальні проблеми держави. Разом з тим, сучасні реалії розширення фіскального простору в умовах уповільнення темпів економічного зростання значно активізують наукові дослідження щодо розгляду та обґрунтування специфіки формування бюджетних ресурсів держави.

Дослідження визначеної проблематики в умовах сьогодення вимагає здійснення критичної оцінки базових понять, які його характеризують та концептуальних категорій з позиції адаптації деяких вихідних теоретичних положень відповідно до вимог сучасності.

Оскільки, термін «бюджетні ресурси держави» поєднує три важливі складові («бюджет» - фінансово-економічна категорія, «ресурси» - економічна категорія та «держава» як категорія), тому формування концептуальних підходів до трактування бюджетних ресурсів держави в науковому обігу доцільно пов'язувати із дослідженням кожного значення терміну.

М.М. Добриловський свідчив: «...найвищою формою публічних союзів є держава, союз суверенний, жодному іншому союзові непідлеглий. Державі підлягають менші союзи, як от різні форми місцевих самоуправних союзів та різноманітні публічно-правні, професійні та інші організації» [1, с. 1].

Тут же професор наголошував, що всі публічні союзи утворюються для досягнення певних завдань. Держава коло своїх завдань визначає сама, власною волею. Вона ж ставить певні межі чинності та визначає завдання всім іншим публічним союзам. Отже, певне коло завдань, що в дану добу належить до публічної компетенції держава здійснює, або сама безпосередньо, або розподіляє деякі з них поміж іншими публічними союзами на своїй території [1, с. 1]. Розуміємо, що держава по своїй природі координує органи державної влади та місцевого самоврядування. «Це значить, що чинність всіх публічних союзів в межах території даної держави об'єднується єдиним планом і творить єдине ціле» [1, с. 1]. В цьому контексті вчений міркує про бюджет та бюджетні ресурси.

Як матеріальне вираження категорії бюджет доцільно розглядати: за явищем – сукупність реальних грошових потоків за їх окремими видами, що забезпечують формування і використання бюджетного фонду; за матеріальним змістом – основний централізований фонд грошових коштів держави; за формою – основний фінансовий план держави; за організаційною будовою – центральна ланка фінансової системи суспільства, основна ланка державних фінансів, яка має власну структуру, відображену в бюджетній системі [2, с. 458].

Мова йде про те, що сутність бюджету держави як фінансово-економічної категорії полягає у сукупності грошових відносин, безпосередньо пов'язаних із формуванням й використанням бюджетних ресурсів, необхідних для виконання певного спектру завдань.

Коло завдань держави є змінне в часі і просторі. Але чи воно є велике чи мале, все одно в процесі здійснення своїх завдань публічні союзи змушені витратити матеріальні добра і людську працю, яких їм треба своєчасно набути в належній кількості. Таким чином, публічним союзам доводиться провадити своє господарство, завданням якого є постачати цим же союзам необхідні матеріальні засоби [1, с. 1].

Звідси, розуміємо, що в сучасному повсякденному вжитку саме термін «ресурси» використовують для позначення будь-яких матеріальних та нематеріальних об'єктів або засобів, які необхідні «комусь і чомусь» для задоволення своїх потреб, досягнення мети чи вирішення проблеми. Як економічна категорія «ресурси» має ряд основних характеристик: потреба в ресурсах пов'язана з процесом розширеного відтворення; структура ресурсів динамічна; використання будь-якого виду ресурсів передбачає їх вартісне відтворення [3, с. 63]. Перераховані ознаки будуть і властиві бюджетним ресурсам.

Відтак, починаючи з предметів найпростіших і таких, що легко пізнаються (ресурси, бюджет та держава), і піднімаючись поволі, як по східцях, до пізнання більш складної дефініції (бюджетні ресурси держави), від доведеного до недоведеного, в процесі керування ходом своїх думок, дозволило систематизувати наступні положення:

- 1) під державою розуміємо розширену владу, яка складається із державних та місцевих органів управління;
- 2) звідси розуміємо, бюджетні ресурси держави включають в себе кошти, які мобілізовані до державного та місцевих бюджетів;
- 3) вони ж мають вартісну оцінку та являють собою фонд грошових засобів, акумульованих на спеціальному рахунку казначейства;

4) зрозуміло, що значимість бюджетних ресурсів у розширеному відтворенні підтверджують їх багатогранну та різноаспектну економічну будову, яку доцільно розглянути через призму теоретико-методологічного апарату в наступному дослідженні.

Список літератури:

1. Добриловський М.М. Фінансова наука [Текст] : курс лекцій / М.М. Добриловський. - Регенсбург : УТГІ, 1949. - 380 с.
2. Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України [Текст] : монографія / В. Г. Дем'янишин. - Тернопіль : Економічна думка, 2008. - 496 с.
3. Кірейцев Г.Г. Фінанси підприємств [Текст] : навч. посіб. / Г.Г. Кірейцев. - Ж.: Видавництво ІТІ, 2002. - 269 с.

Наталія КОРОБКІНА

Національного університету ДПС України, м. Ірпінь

ПІЛЬГОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ: ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Англійська правова система сьогодні не без підстав сприймається експертами у сфері законодавства як еталон. Зокрема, її податкова складова – наочний приклад ефективної системи управління доходами держави, системи, яка є результатом якісної еволюції та нелегкого шляху множинних реформ і перетворень. Центральною ланкою будь-якої податкової системи є оподаткування особистих доходів населення. Це призводить до підвищеного інтересу щодо наданих пільг з даного податку, оскільки визначальною ознакою такого оподаткування є те, що воно повинне сприяти зростанню заощаджень населення країни, які в подальшому слугують одним з джерел фінансування економіки країни.

Податок на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) був першим податком у британській історії, який справлявся безпосередньо з особистих заробітків людей. Його було запроваджено в 1799 р. прем'єр-міністром Вільямом Піттом Молодшим як тимчасовий захід з метою покриття вартості наполеонівських війн, однак і досі він є ефективним інструментом у системі управління доходами держави. Сьогодні ПДФО (*Income Tax*) є основною формою прямого особистого оподаткування у Великобританії та забезпечує до 30% доходів державного бюджету. Податок стягується у вигляді пропорції доходів особи та перераховується до бюджету Королівська служба доходів і зборів (*HM Revenue & Customs*).

Так, законодавством Великобританії передбачено різноманітні пільги та знижки, які можуть використовуватися платниками даного податку. Це, зокрема, пільги щодо господарських витрат, пов'язаних з наданням підприємствами деяких видів благ своїм працівникам (наприклад, добові й інші витрати на відрядження; витрати на рекламу для самозайнятих осіб; витрати на професійні послуги тощо) [1].

Будь-яка фізична особа, яка є резидентом країни для цілей оподаткування, має право на застосування так званої персональної знижки (*Personal Allowance*). Це сума, яка встановлюється щороку та звільняється від оподаткування [2]. На практиці зазначена знижка віднімається від загального оподаткованого доходу в такому порядку: спочатку – від звичайних доходів, потім – безпосередньо від заощаджень, а в останню чергу – від дивідендів, отриманих платником податку протягом податкового періоду (див. табл. 1).

Таблиця 1

Розміри персональних знижок з ПДФО, установлені для резидентів Великої Британії в 2013/2014 податковому році*

(фунти стерлінгів)

Дата народження	Персональна знижка	Ліміт доходу
Після 05.04.1948 р.	9 440	100 000
Між 06.04.1938 р. та 05.04.1948 р.	10 500	26 100
До 06.04.1938 р.	10 660	26 100